

Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs

BIJLAGE 2 BEHOREND BIJ DE REGELING MACRODOELMATIGHEID HOGER ONDERWIJS: AANVRAAGFORMULIEREN

Aanvraagformulier nieuwe opleiding of nevenvestiging (beleidsregel 25 juni 2018)

Basisgegevens

Naam instelling(en)	Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN)
Contactgegevens	Postbus 5375 6802 EJ ARNHEM
Naam opleiding	Ontwerpen van Eigentijds Leren (MOVEL)
Internationale naam opleiding	Design of Learning and Teaching
Taal	Nederlands
In geval dat de opleiding in een andere taal dan het Nederlands wordt verzorgd: een toelichting op de aansluiting van de taalkeuze op de arbeidsmarktbehoefte	n.v.t.
In geval van een associate degreeopleiding, indien van toepassing: welke bve-instelling verzorgt mede de opleiding	n.v.t.
In geval van een joint degree-opleiding: welke instelling(en) verzorg(t)(en) mede de opleiding	n.v.t.
Opleidingsniveau (associate degreeopleiding, hbo bachelor, hbo master, wo bachelor, wo master)	HBO master
Inhoud (korte beschrijving opleiding)	Het beroep van leraar in het onderwijs verandert, het is veelomvattender en complexer geworden. De diversiteit in het onderwijs neemt toe en scholen staan voor de uitdaging om binnen een diverse leerlingpopulatie elk kind de optimale ontwikkelkansen te bieden om zich in eigen tempo en naar eigen aanleg te kunnen ontplooiën in een ononderbroken leerlijn. Voor vrijwel alle scholen is het recht doen aan verschillen tussen leerlingen een speerpunt in het strategisch beleid. In de Wet op het primair onderwijs van 1981 ¹ is

¹ <https://wetten.overheid.nl/BWBR0003420/2018-08-01> Hoofdstuk I, Artikel 8.

vastgelegd dat *elk kind zich in eigen tempo en naar eigen aanleg moet kunnen ontplooiën* en dat *de school een ononderbroken leerlijn moet hebben voor elk kind*. Dat vraagt om gedifferentieerde, flexibele onderwijstrajecten waarbij technologie een belangrijke rol speelt. Technologische ontwikkelingen bieden veel mogelijkheden voor de leraar om onderwijs te ontwerpen dat recht doet aan verschillen en om leerlingen de competenties, attitude en motivatie mee te geven voor een leven lang leren. De OECD² geeft aan dat tevens de positie van de school verandert; het leren omgaan met snelle technologische en maatschappelijke veranderingen vereist meer verwevenheid tussen school, maatschappij en bedrijfsleven, alsmede meer flexibiliteit in aanbod en methoden. Dit alles doet een groot appèl op de stuurkracht en innovatiekracht van leraren en scholen.

Daarom is deze nieuwe master ontwikkeld op verzoek van en samen met het werkveld, mogelijk gemaakt door een financiering in het kader van de Subsidieregeling Teambeurs primair onderwijs (2017)³. Deze is aangevraagd om met meerdere besturen samen met een instelling voor hoger onderwijs een nieuwe masteropleiding te ontwikkelen, die gericht is op teams van leraren en teamontwikkeling. Hierdoor kan beter worden aangesloten bij de vragen van school en schoolbestuur over schoolontwikkeling. De ondertekende subsidieaanvraag⁴ voor de kosten van het ontwikkelen van een masteropleiding, behorende bij de subsidieregeling, is in de bijlagen opgenomen.

In het denken over rechtdoen aan diversiteit vindt een verschuiving plaats van differentiatie naar personaliseren van leren. Dit is een verschuiving van de focus op de leerling als een object van leren waarbij de leraar het onderwijs afstemt op zijn leerbehoeften naar de leerling als een actieve participant van zijn eigen leerproces. Hierin is de leerling veel meer het subject dat zijn eigen leren zodanig stuurt dat het aansluit bij zijn interesses, talenten en ambities (Bray & McClaskey, 2015).

Het onderwijs krijgt vorm op basis van de betrokkenheid en zelfstandigheid van de leerling, met variatie in leerdoelen en/of leerroutes. De leerling heeft zelf de ruimte om het leren te sturen (zelfregulatie), het leren te verbinden met eigen interesses en talenten en zelf verantwoordelijkheid te dragen voor het eigen leren (autonomie). Personaliseren van leren kan op verschillende manieren vorm krijgen. Dit is afhankelijk van de mate waarin de school de leerling eigenaarschap geeft over zijn leerproces en het accent legt op individuele belangen versus collectieve belangen⁵.

De keuzes die een school maakt om personaliseren van leren vorm te geven zijn van invloed op het primaire proces en de schoolorganisatie als een samenhangend netwerk van allerlei actoren en factoren met verschillende kenmerken en gedragingen die elkaar wederzijds beïnvloeden (Van Loon, Van der Neut, Kral, & Ries, 2018). Dit geheel noemen we eigentijds leren. Eigentijds onderwijs is voor deze masteropleiding als volgt gedefinieerd:

In eigentijds onderwijs is sprake van personaliseren van leren, dit betekent dat leerlingen regie hebben over hun eigen leerproces en onderwijs is afgestemd op de individuele onderwijsbehoeften van leerlingen. In eigentijds onderwijs worden (nieuwe) technologische mogelijkheden en wetenschappelijke inzichten optimaal ingezet om dit te realiseren. Eigentijds onderwijs betekent ook dat de leraar de leerlingen ondersteunt in de wereld van nu en voorbereidt op het leven in de wereld van morgen. In eigentijds onderwijs wordt bij zowel de leraar als bij de leerlingen een groot beroep gedaan op ict-geletterdheid, probleemoplossingsvaardigheden, kritisch denken, creativiteit en sociale competenties (Kennisset, 2015).

² <http://www.oecd.org/education/education-at-a-glance-2015.htm>

³ <https://wetten.overheid.nl/BWBR0039462/2017-04-14>
<https://www.dus-i.nl/subsidies/teambeurs-primair-onderwijs>

⁴ Ondertekende aanvraagformulier en toekenning (bijlage 1).

⁵ Dimensies van eigentijds onderwijs (bijlage 2)

	<p>De opleiding Master Ontwerpen van Eigentijds Leren (MOVEL) anticipeert op de uitdagingen waar het onderwijs voor staat en leidt een professional op die over de grenzen van de eigen onderwijspraktijk en -context heen kijkt en die de praktijk onder de loep durft te nemen. De MOVEL heeft primair als doel om leraren op te leiden die in hun eigen onderwijspraktijk of klas op masterniveau, op systematische wijze innovatieve onderwijsexperimenten uit kunnen voeren, waarvan de uitkomsten bij voorbaat ongewis zijn en gevolgen hieraan kunnen verbinden. De innovatieve onderwijsexperimenten die deze masterleraar uitvoert leveren een bijdrage aan de transitie naar eigentijds onderwijs. De masterleraren zijn zich bewust van de diverse belangen van betrokkenen (zoals collega's, ouders, schoolleider, leerlingen en andere relevante actoren) die zij moeten afwegen bij deze experimenten en bewust van veranderingsprocessen.</p>
	<p>Een masterstudent is in staat dit leren vorm te geven, uit te voeren, collega's te inspireren, te stimuleren en gesprekspartner te zijn en kan koersen op versnelling van het vraagstuk. Dit alles vanuit de bedoeling om een transitie te realiseren, ter verbetering van de onderwijservaring van leerlingen.</p>
<p>Inrichting van de opleiding (indicatie curriculum per jaar, vakken, leerlijnen)</p>	<p>Het beroepsprofiel van de masterleraar komt tot uiting in drie rollen die samen richting geven aan de belangrijkste inhoud van de MOVEL en aan het innovatievraagstuk waar de leraar aan werkt gedurende de opleiding.</p> <p>De vakbekwame pedagoog en didacticus</p> <p>De vakbekwame pedagoog en didacticus heeft wetenschappelijk gefundeerde kennis over vraagstukken zoals kansenongelijkheid, (gevolgen van) segregatie, recht doen aan diversiteit en mogelijkheden van technologie in het onderwijs. Als pedagoog en didacticus kan hij verantwoorde keuzes maken ten aanzien van deze vraagstukken vanuit een geëxpliciteerd waardenkader, waarin de verschillende doeldomeinen van het onderwijs geadresseerd worden: kwalificatie, socialisatie en subjectivering (Biesta, 2009, 2010, 2011). Parallel daaraan heeft hij handelingskennis (weet hoe wijs te handelen in concrete onderwijssituaties) en een uitgebreid eigen handelingsrepertoire met betrekking tot gepersonaliseerde leersituaties en leerroutes met ict, zelfregulerend en metacognitieve vaardigheden van leerlingen, en het monitoren en volgen van ontwikkeling van leerlingen. Het ontwerpen van onderwijs vanuit een waardenkader vraagt om competenties van een leraar die gericht zijn op 'hoe technisch te handelen', maar ook (of vooral) gericht zijn op 'waartoe te handelen in het belang van de leerling in een specifieke situatie' (Van Kan, Ponte, & Verloop, 2013).</p> <p>In de opleiding wordt daarom aandacht besteed aan het versterken van de pedagogisch-didactische professionaliteit van leraren (vergelijk Pols, 2016), waarin pedagogisch bewustzijn, pedagogisch legitimeren en pedagogisch-didactisch handelen centraal staan (Van Kan & de Beer, 2018).</p> <p>Op basis van hun eigen ideeën over goed onderwijs (waarbij leraren zich moeten verhouden tot hun team, leidinggevenden, beleidskaders, wetenschappelijke inzichten en belangengroepen) kunnen leraren onderwijs ontwerpen dat recht doet aan de persoonlijke ontwikkeling en leerbehoeften van leerlingen (Ponte, 2009; Bartle, 2015; Bray & McClaskey, 2015).</p> <p>Vakbekwaam in leren en lesgeven met ict</p> <p>De masterleraar die vakbekwaam is in leren en lesgeven met ict heeft een visie over de manier waarop technologie ondersteunend is aan het leren van de leerling en kan in de eigen praktijk naar deze visie handelen. Hij begeleidt de leerlingen in het ontwikkelen van de ict-geletterdheid die nodig is voor leren, leven en werken in de 21e eeuw ('empowerment') en heeft oog voor verschillen hierin tussen leerlingen (Europese Commissie, 2017). Hij zet ict doelgericht en effectief in voor eigentijds leren van leerlingen met en over ict. Hij maakt bijvoorbeeld doordacht gebruik van digitale (adaptieve) onderwijsprogramma's, learning analytics, Virtual Reality (VR) of (eenvoudige) robotica-toepassingen. Hij is zelf ict-geletterd, dat wil zeggen beschikt over instrumentele ict-vaardigheden, informatie- en mediavaardigheden en 'computational thinking skills' (Kennisset 2016; Gorissen 2017). De masterleraar die vakbekwaam is in leren en lesgeven met ict heeft de vaardigheden en de houding om zich steeds nieuwe ict-toepassingen eigen te maken, op de hoogte te blijven van nieuwe ict-</p>

ontwikkelingen, te reflecteren op de rol van technologie in de samenleving, te experimenteren met nieuwe toepassingen en ideeën, en kennis en ervaringen hierover te delen met anderen (Uerz, Volman, & Kral, 2018). Om beredeneerde en verantwoorde keuzes te maken in het didactisch inzetten van ict legt hij een expliciete verbinding tussen de pedagogisch-didactische doelen, de vakinhoud en de technologie die dit kan ondersteunen, rekening houdend met de context waarbinnen het onderwijs wordt gegeven. Vakbekwaam in leren en lesgeven met ict betekent beredeneerd competent zijn op de domeinen vakinhoud, didactiek en technologie, en de interactie tussen de domeinen begrijpen en kunnen expliciteren (Koehler, Mishra, & Cain, 2013; Voogt et al., 2013a; Voogt et al., 2013b). In de context van onderwijsinnovatie in de richting van eigentijds, gepersonaliseerd leren waarin veranderingen in alle drie de domeinen zijn betrokken, is dat des te complexer.

De professional met stuurkracht

De masterleraar die vakbekwaam is in leren en lesgeven met ict moet ook in staat zijn om met collega's samen te werken in dat proces. Hij kan zijn eigen stuurkracht kritisch analyseren door zowel meer inzicht te krijgen in zichzelf als *persoon* als ook in de *context* waarbinnen hij opereert. Daarbij weet hij doelgericht aan het versterken van zijn stuurkracht te werken. Hierbij speelt op het persoonlijke niveau inzicht in de professionele identiteit een belangrijke rol (Oolbakkink Marchand, 2018). Hij analyseert zijn eigen rol binnen teams en wordt zich bewust van de invloed die uitgeoefend kan worden binnen deze context in relatie tot het innovatievraagstuk (Vesci, Ross, Adams, 2008). Om zijn stuurkracht te kunnen versterken in de context van de school is het voeren van een dialoog van cruciaal belang, de masterleraar leert deze dialoog voeren in de opleiding (Isaacs, 1999). Tenslotte is het versterken van onderzoekend vermogen een belangrijke manier om de stuurkracht te versterken. Onderzoekend vermogen ontwikkelen betekent dat de student een onderzoekende houding ontwikkelt, kennis uit onderzoek van anderen leert toepassen en zelf onderzoek leert uitvoeren in de beroepspraktijk (Losse, 2018).

Curriculum

De opleiding is opgebouwd uit twee grote onderwijseenheden (OWE's) van elk 30 ec. per jaar. In de eerste OWE staat: 'Eigentijds onderwijs in de eigen onderwijspraktijk' centraal. In de tweede OWE staat 'Eigentijds onderwijs bestendigen in de brede schoolcontext' centraal. In het tweede jaar gaat de leraar verder met het ontwerpen en uitvoeren van het innovatievraagstuk in de eigen klas en werkt samen met betrokken collega's in onderwijsexperimenten. Door beide OWE's loopt als een rode draad het doen van praktijkgericht onderzoek van de leraar naar het innovatievraagstuk met betrekking tot eigentijds onderwijs (zelfregulatie en autonomie). Dit vereist van de student vanaf de start van de opleiding aandacht voor alle beoogde leerresultaten. Vijf thema's staan centraal:

- 1: Pedagogisch-didactische handelen (K1)
- 2: Ontwerpen en organiseren van eigentijds onderwijs (K2)
- 3: Monitoren en evalueren van opbrengsten (K3)
- 4: Professionele agency oftewel stuurkracht (P1)
- 5: Onderzoek (P2)

Drie thema's zijn gericht op de kerntaken van de leraar en worden de *kernthema's* genoemd (McKenney, 2017). De laatste twee zijn *procesthema's* en lopen als een rode draad door het curriculum.

In onderstaand figuur wordt de relatie gelegd tussen de beoogde leerresultaten, OWE's en de thema's.

Studielast	60 EC
Vorm van de opleiding (voltijd, deeltijd, duaal)	Tweejarige deeltijdopleiding
Gemeente of gemeenten waar de opleiding wordt gevestigd	Nijmegen
Doelgroep van de opleiding	De doelgroep is leraren primair onderwijs.
Croho (sub)onderdeel en motivering	Educatie
Geplande startdatum opleiding of nevenvestiging	september 2019
ISAT code van de opleiding (indien bekend)	n.v.t.
BRIN code van de instelling	25 KB
Indien nadere vooropleidingseisen worden gesteld; voorstel daartoe	<ul style="list-style-type: none"> - een hbo-bachelor, bij voorkeur met een B-lerarenopleiding, opleidingskunde, pedagogiek; dan wel een hbo-opleiding of wo-opleiding met een educatieve minor; - een positief studieadvies afgerond na een intakeprocedure; onderdeel van de intake is de verkenning van het innovatievraagstuk van de werkplek en onderwijservaring.
Indien capaciteitsbeperking wordt ingesteld; de hoogte ervan	n.v.t.